

Ontvangen literatuur

Een persoonlijk gekleurde selectie uit de vogeltijdschriften.

Een duik in de tijdschriften:

Eén, of enkele opvallende artikelen worden wat diepgaander besproken. Ditmaal komt het opvallendste artikel uit de Fitis. Dik Bol en Anita Kucsera beschrijven hoe de gierzwaluw symbool werd van een stedenband tussen Haarlem en Mutare in Zimbabwe.

Paul Keuning

Uit: Fitis jrg. 48 (3) 2012 VWG Zuid-Kennemerland.

Gierzwaluw, ver weg maar toch ook heel dichtbij

Dik Bol & Anita Kucsera

Wel eens gehoord van Mutare? Ik ook niet. Het is een middelgrote stad in Zimbabwe, die in het hooggebergte ligt, tegen de grens met Mozambique. Met die stad heeft Haarlem al eenentwintig jaar een stedenband, daarmee is Haarlem één van de weinige steden die zo'n relatie met een Afrikaanse stad heeft volgehouden. Interessant, maar wat moet je met die kennis in een vogelblad? Welnu de verbindende factor tussen deze twee ongeveer even grote steden wordt gevormd door de gierzwaluw; hij is het symbool van de stedenband en dat is zichtbaar op het logo.

Na de broedtijd in augustus vliegt de gierzwaluw met jongen terug naar zuidelijk Afrika, onder andere naar Zimbabwe, ook naar Mutare, waar hij de regentijd aankondigt. Na een jaar keert deze trouwe wereldreiziger steeds terug naar hetzelfde nest. Omdat de *Apus apus* praktisch niet op de grond komt heeft hij nauwelijks poten. Deze insectenbestrijder zorgt op twee continenten voor meer voedselzekerheid in Afrika en Europa en is daarom een prima metafoor voor het werk van de Stichting

Haarlem-Mutare. Het afgelopen jaar heeft Haarlem-Mutare samen met de gemeente, natuurorganisaties, kunstenaars en onderwijsinstellingen een groot aantal activiteiten ontwikkeld rond de gierzwaluw. Omdat de gierzwaluw bedreigd wordt door het verdwijnen van geschikte broedgelegenheden, zijn er door leerlingen van het Sterrencollege, een VMBO-school 250 bouwpakketten van gierzwaluwkasten gemaakt, die door kinderen van de basisschool in elkaar geschroefd werden. De woningbouwvereniging heeft vervolgens toegezegd om 125 nestkasten aan de woningen op te hangen. Verder zijn er lesprogramma's ontwikkeld en werd in het NME-natuurcentrum een tentoonstelling ingericht.

Het leven in het dictatoriaal door de 88 jarige Mugabe geregeerde land is voor de mensen niet gemakkelijk. Het gebrek aan vrije meningsuiting en het onderdrukken van eigen initiatief werkt ook belemmerend op de samenwerking met de stad Mutare, maar zoals de gierzwaluw zich niet laat afschrikken door bedreiging, zo hebben ook zestien kunstenaars geïnspireerd door de gierzwaluw en tegen de verdrukking van het huidige cultuurbeleid in, een expositie samengesteld met als titel 'Een vlucht gierzwaluwen: een expositie over bedreiging en perspectief'. Het kindertheater maakt zonneklaar dat de verbeelding altijd overwint. Zo gebeurde het ook in de theatervoorstelling 'De gelukkige prins', die in de Toneelschuur opgevoerd werd. Meesterverteller Wijnand Stomp en Gerrie de Vries vertelden en zongen over de verhalen die de gierzwaluw uit verre streken meebracht.

Doordat de gierzwaluw in Haarlem en omgeving nu al meer dan twintig jaar duidelijk in de

belangstelling staat en mede door de beschermende maatregelen die getroffen zijn, is het aantal gierzwaluwen stabiel hoog gebleven met een dichtheid van over de 1000 per vierkante kilometer, terwijl de trend landelijk dalend is.

Wat stond er nog meer aan interessante artikelen in de vogelbladen?

Argus jrg. 37 (2) 2012: Faunabescherming G. Ellenbroek 'Geen geweren om herten te keren', actie tegen het plan van de provincie Gelderland om edelherten af te schieten bij het nieuwe ecoduct Hulshorst.

Dier en Milieu jrg. 87 (3) juni. 2012: Vakblad voor handhavers op het gebied van Dier en Milieu Themanummer RUD, Regionale Uitvoerings Diensten. Verder geen vogelnieuws.

De DompHoorn jrg. 46 (4) dec. 2012: Tijdschrift van Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden. Recepten voor vogels voeren in de winter.

Tussen Duin & Dijk jrg. 11 (4) 2012: Samenwerkende natuurorganisaties in Noord-Holland. R. Brouwer 'Dwergganzen in de Abtskolk en De Putten', (bij Petten). Chr. v. Turnhout et al. 'Broedende tapuiten in hun laatste bolwerk', het duingebied tussen Callantsoog en Den Helder, dat is de Noordkop, de enig overgebleven plek voor de tapuit. M. v. Eerden et al 'Watervogels van het IJsselmeergebied', slechts drie soorten vertonen een positieve trend: aalscholver, smient en visdief.

Dutch Birding jrg. 34 (6) 2012 Tijdschrift voor Palearctische vogels: A. Ova et al. Rare birds in the Netherlands in 2011, maar liefst 75 'rare' soorten. E. Nieuwstraten & H. Zevenhuizen et al. 'Kaspische Roodborsttapuit op Vlieland okt. '12'. Leuk verhaal over hoe twee jonge vogelaars op een zeldzaamheid stuitten. Wel ingewikkeld dat van de Aziatische roodborsttapuit meteen weer zes ondersoorten onderscheiden worden met nauwelijks morfologische verschillen. P. de Knijff et al. 'Genetic identity of grey chiffchaffs trapped in the Netherlands in autumns of 2009-11'.

Fitis jrg. 48 (2) aug. 2012 VWG Zuid-Kennemerland: F. Hopman & F. Cottaar 'Broedvogelinventarisatie in Z-Kennemerland in 2010'. Een topjaar met 35 soorten en een groot aantal territoria per hectare. D. Tanger & B. Voslamber 'Ruitrek van Canadese Ganzen', over veiligheid rond vliegvelden: aanbeveling, geen graan verbouwen rond Schiphol.

De Grauwe Gans jrg. 28 (3) nov. 2012 Vogel- en natuurwacht Zuid-Flevoland: T.

Eggenhuizen 'Oeverzwaluwen in het Pampushout' Het nieuwste stukje Almere-west, voorbij de Hollandse Brug. De oeverzwaluwen deden het daar met 220 gaten goed in de nieuwe wand. E. ter Laak 'Broedvogels van het Meridiaanpark 2012'. A. van Duijnen 'Tellingen Lepelaarsplassen'. De kuifeend steekt met bijna 11.000 exemplaren boven de rest uit, de grutto heeft het moeilijk. T. Kalkman 'Tuinvogeltellingen', verrassende resultaten. In 17 tuinen werd een sperwer genoteerd.

De Kieft jrg. 36 (4) dec. 2012

Vogelbeschermingswacht Zaanstreek: M. Boer 'Het verstoren van vogels heeft vaak dramatische gevolgen!' Ed Staats & B. Ebbelaar 'Beheerarme natuur in Oostzanerveld leidt tot veel commotie' De natuur meer zijn gang laten gaan houdt in dat er meer struiken en bomen gaan groeien en dat is tegengesteld aan goed weidevogelbeheer. B. van Duin 'Weidevogelbescherming weilanden Al (bij Krommenie)'. Het gaat hier goed met de kievit en de tureluur; het aantal grutto's daalt licht. E. Staats 'Zaanse vogelaars op zoek naar reuzensterns' De gunstige maand is augustus langs de Friese IJsselmeerkust. E. Staats 'Teleurstellend broedseizoen oeverzwaluw in het Twiske'.

De Kruisbek jrg. 55 (5) nov. 2012

Vogelwacht Utrecht: R. Pieterse, J. Folkers 'Vogelontwikkelingen in de Bethunepolder'. Een sfeervolle beschrijving van deze polder tussen Tienhoven en Maarssen. Met een hogere waterstand zal het er nog aantrekkelijker worden voor de (weide)vogels. J. Barth & F. Sidler 'Inventarisatie Botanische tuinen Universiteit Utrecht', waar zelfs de braamsluiper en de grauwe vliegenvanger bivakkeert. Milieu WG Houten 'Inventarisatie Nieuw Wulven'. G. Ottens 'Vergelijking Pontische meeuw en geelpootmeeuw'.

Natuur Nabij jrg. 40 (4) Zomer 2012 IVN Eemland: L. Huijskes 'Vogels in de winter'.

Onze Waard jrg. 43 (4) 2012 Natuur- en Vogelwacht De Alblasserwaard: A-J Brokking 'Kerkuilen in de Alblasserwaard': vijftien broedgevallen. J. Andeweg 'Knelpunten bij weidevogelbeheer'.

Sovon nieuws jrg. 25 (4) dec. 2012: A. Boele

'Zeldzame broedvogels in 2012 met op de lijst: 'De eerste broedende Pontische meeuw, veel witwangsterns en het kleinst waterhoentje'. M. Hornman & E. v. Winden 'Midwintertelling 2012'. R. Buiten vloog met M. van Eerden mee om verslag te doen van vogeltellingen boven het IJsselmeer 'Toppers uit de lucht'. W. van Manen 'Waar blijven toch die doortrekkende mezen?' L. v.d. Bremer 'Terugblik op het Jaar van de boerenzwaluw'. M. Roodbergen '2013: Jaar van de patrijs'. O. Klaassen et al. 'Int. slaapplaatstelling met speciale aandacht voor aalscholvers op 12 jan. O. Klaassen 'Toename grote zilverreigers'. Nationale tuinvogeltelling 2012'.

De Takkeling jrg. 20 (3) 2012 Werkgroep Roofvogels Nederland: R. Schmidt 'Waarnemingen in een wespdiesterritorium in oostelijk Holstein '69 – 2009' J. A. Vroege wespdiest in de duinen tussen Camperduin en Wijk aan Zee'. K. Brass 'Hoe een mannetje bruine kiekendief zijn jongen grootbrengt'. R. Vlek & Th. van Lent 'Terugkeer broedende sperwers bij Tropeninstituut'. G. Ouweneel 'Zeearend contra visarend'. H. Albrecht & R. Bijlsma Prooioverdracht naar jongen Boomvalk'. Mooi beeldverslag. Th van Lent & R. Bijlsma 'Zomervoedsel paartje torenvalk in de Dordogne'. R. Bijlsma 'Voedsel van Nederlandse torenvalken in de afgelopen eeuw'. H. Castelijns 'Gedrag overwinterende giervalk in Zeeuws-Vlaanderen'.

De Tringiaan jrg. 35 (4) dec. 2012 VWG Schagen en omstreken H. Wolfswinkel 'Zomertelling van ganzen'. T. v.d. Chijs 'Dag vogels kijken in de Noordkop', met o.a. roodborsttapuiten en witgatje.

Vanellus jgr. 65 (4) 2012 aug. 2012 Bond Friese Vogelwachten A. Osinga 'Boekbespreking van *Mijn Roofvogels van Rob Bijlsma*, waarmee duidelijk wordt dat het niet botert tussen de Friese vogelwachten en Rob.

Osinga noemt Bijlsma een knettergekke, eigengereide en zeer ongenueanceerde pseudo-wetenschapper. M. Hoekstra 'Commissie nazorg is zeer tevreden over de digitale registratie van weidevogelinventarisaties'. N. Sytema 'Collectief weidevogelbeheer, de toekomst voor de weidevogels'. A. Osinga 'Portret van en vogelwacht: J. vd Bij: de beschuldigende vinger voor de predatie gaat weer richting de buizerd'. E. Oosterveld, ecologisch onderzoeksbureau. 'Opkrikplannen weidevogelreservaten werpen voorzichtig vruchten af'. W. Zijlstra et al. 'Succesvolle aanpak roofvogelvervolgning in Ureterp,' waar samenwerking met de roofvogelwerkgroep en voorlichting in de plaats komt van bestraffing en royement. **Het Vogeljaar** jrg. 60 (3) juni 2012 Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming. F. Havekes 'Beïnvloeding grauwe gans door soepgans'. Verder exotisch vogelen in Z-Afrika en in Taiwan. **Het Vogeljaar** jrg. 60 (4) aug. 2012 E. Eijkelenboom 'Dwergeieren bij de kleine mantelmeeuw'. G. Ouweneel 'De Biesbosch veranderde maar bleef een uniek vogelgebied'. **Vogelnieuws** jrg. 25 (4) aug. 2012 Vakblad voor vogelbeschermers. Special over klauwieren. M. Geertsma & S. Waasdorp 'Gekleurde grauwe klauwier beantwoordt vraag bronpopulatie niet.' 'Boxtel durfde grauwe klauwieren te inviteren'. M. Nijssen 'Nog lang niet uitgestudeerd op de grauwe klauwier'. R. v. Beusekom 'Roodkopklauwier zal niet terugkeren als broedvogel'. R. de Vos 'Huizer echtpaar Van der Poel besmet met het zeldzame klapekstervirus'. A. Voorbergen & Chr. v.d. Heijden 'Terugblik op het jaar van de klauwieren: Goed voorbeeld doet klauwier volgen'.

Vrienden van 't Gooi jrg. 17 (3) 2012 80 jaar Goois Natuurreservaat.

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar één van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met één van de bestuursleden, of met Paul Keuning 06-128415448.